

Menneske først

Kristin H. Weisser, lege og styreleder Aurora Verksted SA

Når man beskriver egen virksomhet følger naturlig nok refleksjon og ettertanke. De lange linjene kommer frem.

Vi er mange på vår arbeidsplass med lang fartstid, flere har hatt jobb her siden åtti- og nittitallet, og antall år i samme jobb er for mange langt lenger enn det som er vanlig i moderne arbeidsliv. Selv kom jeg til på nittitallet som skolelei tenåring. Siden da har jeg vært til og fra, i ulike roller og funksjoner innimellom og parallelt med livet. Nå er jeg lærer-utdannet, allmennlege og styreleder i virksomheten.

Selv om virksomheten har endret seg mye siden jeg var ny, både i form og innhold, så er det aller mest sentrale helt bestandig og uendret: Måten vi møter hverandre på. Selv husker jeg godt den umiddelbare invitasjonen til å delta på ordentlig, med det jeg kunne og fikk til, i arbeidslivet. Med veiledning og støtte til å lære og vokse i den rollen som ble mer og mer min og som endret seg underveis. Med arbeid som arena for fellesskap.

Det er det samme vi gjør i dag, å møtes i øynehøyde i et arbeidsfellesskap, å få mulighet til å komme til nytte uavhengig av grunnen til at vi er sammen på jobb, og uavhengig av hjelpebehov.

I forbindelse med internundervisning jeg holdt i en sykehusjobb for et par år siden gjorde jeg et forsøk på dypdykk i hvordan livsløpet kan se ut for våre arbeidstakere i et helseperspektiv, i møte med helsevesenet.

Jeg var fersk lege og tenkte jeg skulle lære mye nytt, at erfaringene jeg hadde med meg fra Aurora skulle fremstå som fragmenter. Imidlertid ble det klart at den observasjonsposten vi har gjennom kjennskap til våre arbeidstakeres liv og nettverk over lang tid, gir stor innsikt, og at våre observasjoner stemmer godt overens med de oppsummeringer av kunnskap som formidles i de kildene jeg fant.

Jeg fant det beskrevet at det er relativt tett oppfølging i spesialisthelsetjenesten, ved habiliteringstjenesten, i første fase av livet frem til man ser konturene av den habituelle helsen. Deretter flater oppfølgingen ut og foregår i kommunehelsetjenesten sammen med fastlegen og bolig eller pårørende, før alderdommen

kommer med sine egne temaer; gjerne tidligere og annerledes enn for befolkningen ellers.

Det er beskrevet høyere forekomst av livsstilssykdom hos vår målgruppe enn i befolkningen forøvrig, men lavere grad av forebyggende tiltak. Det samme gjelder for samtidig psykisk sykdom. I tillegg kan funksjonshemming i seg selv virke patoplastisk, altså forme hvordan symptomer på tilleggssykdom ser ut. Dermed endres forutsetningene for å oppdage og erkjenne endret helse. Som gruppe har våre arbeidstakere redusert evne til å be om helsehjelp, og det er stort sprik i kommunikasjonskompetanse hos helsepersonell, tiden er knapp, og koordineringsbehovet annerledes, samt at ivaretagelse av pårørende må sees på som en del av behandlingen.

For oss som har nær kjennskap til målgruppen over tid er dette ikke nytt.

For meg gjorde dette fordypningsarbeidet det enda mer tydelig at vår arena er viktig langt ut over å ha et sted for den enkelte å dra til fra dag til dag. En arena der det voksne individet så langt som mulig er i fokus, der vi bygger relasjon over tid og forsøker å se hele mennesket, menneske først. Vi leter etter restarbeids-evne. Vi dyrker muligheten for mestring. Og vi gir oss ikke.

Det diagnosespesifikke som med rette er i fokus på helsevesenets arena setter vi i en hverdags- og livskontekst på verkstedet. Vi ser menneske først, heller enn diagnose først. Det gir muligheter fremfor begrensninger. Det blir vekst og læring fremfor handicap og lyte.

Som lege og fra helseretten er jeg vant til å tenke mye på det syke, på diagnoser og rettigheter. Diagnoser blir knagger å henge behandling og rettigheter på.

Vi gjør det annerledes på Aurora, helheten er i fokus, og vi forsøker å forstå individene i et helhetlig perspektiv. Det vi har gjort er å lage en arena der uhelse for en stund blir perifert, mens det å bidra får være i sentrum. Vi vet mye om hva å bidra i arbeidslivet gjør for folkehelsen. Hos oss gir vi den muligheten også til mennesker som selv er i behov av mye hjelp, i den tro at våre arbeidstakere har glede av å være til nytte for andre. Vi har laget en arbeidsplass der hver og en får delta på sitt vis, med sine muligheter, i fellesskap.

Å møtes i øynehøyde, tillate vekst og endring, å fokusere muligheter over vanskeligheter, og å bli utfordret og gitt ansvar, det har vært og er en bærebjelke i vår virksomhet. Dette i møte med arbeidstakere, samarbeidspartnere og pårørende, enten du er Kong Salomo eller Jørgen hattemaker; med rolleforskjeller, men samtidig likeverd. Det gir vekst, innsikt, skaper tillit, og gir grobunn for varige relasjoner. For våre målgrupper er en fellesnevner at å bli møtt på denne måten for de fleste er en sjelden gave.

Jo mer jeg veksler mellom å møte våre arbeidstakere og pårørende som lege i helsevesenet og som medmenneske på aurora over mange år, jo mer blir det tydelig at denne arenaen, arbeid og deltakelse, er sterkt behøvd. Vi får til noe som ellers lett faller mellom stoler, å veve sammen deler til en meningsfull helhet for våre arbeidstakere.

Det synes fra min vinkel å være av stor betydning, og er en grunnleggende motivasjon for det arbeidet vi gjør, også når vi jobber i motbakke.

I det følgende tas dere med på omvisning i tekst og bilder. De fleste tekstene, med noen unntak, er ført i pennen av vår grunder og utviklingssjef Trine Dreyer. Det er ingen hemmelighet at uten hennes

visjonære og skarpe blikk, utrettelige arbeid og store hjerte hadde Aurora verksted ikke blitt til. Vi er mange om arbeidet, men hun er vår skipper på skuta.